

Jurnal de front

Anul 1916 aducea intrarea României în război, după cei doi ani de „neutralitate cu arma la picior”. După primele luni de înaintare glorioasă a armatelor române în Transilvania, urmasse dezastrul de la Turtucaia, care a schimbat mersul războiului pentru români. Toamna a găsit armata română rezistând eroic în apărarea trecătorilor Carpaților. Străpungerea frontului românesc la Jiu, în pofida eroismului soldaților români, a deschis drumul armatei germane în interiorul țării.

Grupul de armate al generalului Kuhne și corpul de cavalerie al generalului Schmetow, diviziile 6 și 7 cavalerie, urmau să invadeze Oltenia, să treacă Oltul și apoi să înainteze spre București. În toamna târzie a anului 1916, evenimentele s-au succedat conform planificării germane, armata întâmpinând însă rezistența eroică a armatei române.¹

La 2/15 noiembrie trupele inamice ocupă orașul Târgu Jiu și pătrund în Câmpia Olteniei. O săptămână mai târziu, la 8/21 noiembrie, trupele germane ocupă Craiova, iar după numai trei zile, la 11/24 noiembrie, armata germano-austro-ungară forțează Oltul la Stoienești și începe ofensiva în Câmpia Munteniei, amenințând capitala.²

În acest context, eroismul ostașilor români înregistrează episoade de sacrificiu suprem în șarjele de la Robănești și Prunaru, care au stârnit chiar și inamicului uimire și admirație. Chiar dacă s-a soldat cu înfrângerea românilor și cu un mare număr de victime, șarja de la Robănești a Regimentului 4 roșiori a sprijinit retragerea Diviziei I/17 infanterie, supusă la acel moment unei puternice presiuni din partea inamicului.³

În memoriile locotenentului Sturdza, momentul este descris astfel: „La Robănești un spectacol măreț mă oprește; cele trei escadroane ale regimentului 4 pornesc la luptă pe jos. Hotărâți, mândri, voioși, cu privirea încrunțată dar cu fața luminată parcă de o veselie interioară, liniștiți, cu o ordine admirabilă, ca pe câmpul de manevră, oamenii înaintază, se desfășoară și formează valurile de atac. Ofițerii în capul unităților, veseli și nepăsători ca la paradă; capitanul Popescu, poreclit „Coconul”, cu mantaua de ploaie pe braț, cu cravașa în mână, pare a fi în primblare pe calea Victoriei.”⁴

Însemnarile de mai jos reprezintă jurnalul ținut de căpitanul Popescu, comandant al unui escadron din Regimentul 4 roșiori, în zilele fierbinți de 10, 11, și 12 noiembrie. Documentul reprezintă o moștenire de familie și a așteptat mulți ani să vadă lumina tiparului. În transcriere am respectat întocmai exprimarea precum și regulile ortografice ale vremii. Dincolo de evenimentele zugrăvite, jurnalul vorbește despre sentimentele, emoțiile și temerile unui om aflat într-o situație limită, de răscruce a vieții.

Profesor Florina Șerbu

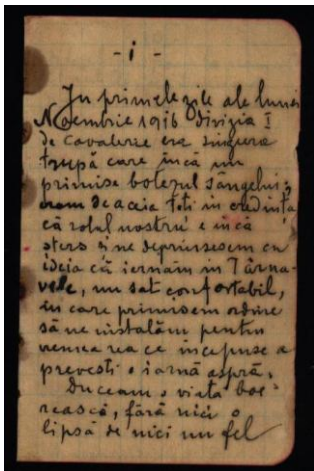
¹ Gh. Romanescu, *Marile bătălii ale românilor*, Editura Sport Turism, București, 1982, p. 179+182

² *** *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică Română, București, 1971, p. 302

³ Batalli, I., col. Dr. Mocanu, V., col. Strujan I, *Pe aici nu se trece!*, Editura Militară, București 1976, p. 151+152

⁴ Antoniadă, C., *Emanuel Văcăreanu*, în Palatul de Justiție, 1922, p. 5

- 1916 -
10, 11 și 12
Noembrie

În primele zile ale lunii Noembrie 1916 Divizia I de cavalerie era singura trupă care încă nu primise botezul sângei și eram de aceia toți în credința că rolul nostru e încă șters și ne deprinsesem cu ideea că iernăm în Târnavele, un sat confortabil, în care primisem ordine să ne instalăm pentru vremea rece ce începuse a prevesti o iarnă aspră.

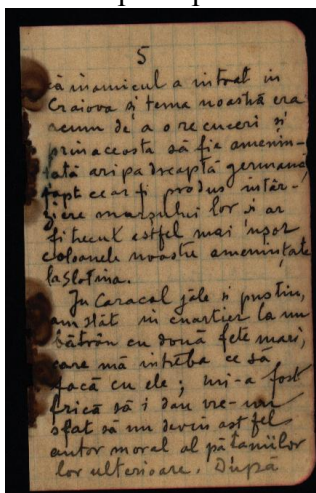
Duceam o viață boarească, fără nici o lipsă de nici un fel și nu ne lovea nimic de cât comunicatele triste ce ne desemna tot mai clar ce prost stăm pe toate fronturile.

În ziua de 6 noembrie o notă telefonică în franțuzește: "Les affaires vont mal a Jiu, il faut sacrifier la Division de cavalerie (!)"⁵, ne pune în marș grăbit spre Jiu, marș făcut numai în trei nopți consecutive, pe o vreme

plioasă de toamnă, cu cai și oameni extenuați de oboseală, parcurgând drumuri presărate cu trupe retrăgându-se în debandadă și coprinse de panică, de refugiați de toate clasele sociale, de bocetele femeilor care ne jeleau, căruțe răsturnate, copii morți de frig și foame; și peste toate aceste guvernau felurite ordine militare și administrative care se contraziceau și măreau dezastrul la cel mai eficace ajutor ce putea obține inamicul triumfător contra noastră.

Și noi mergeam, o mână de cavaleriști, să ținem un front pe care nu-l putea ține un întreg corp de armată.

Conduceam un escadron din Regimentul 4 Roșiori, un escadron ce-l aveam numai de o lună și nu cunoșteam încă oamenii mei; eram puțin îndoit de cât m'aș putea bizui pe ei, mai ales că știam cum soldatul nostru se dovedise pe alocurea predispus la panică, aveam în schimb oficeri (!) de un cavalerism perfect, lucru ce s'a dovedit de îndată ce s'a început lupta-mi-au murit toți.

Am trecut Oltul la Stoenști și am sosit la Caracal unde am aflat că inamicul a intrat în Craiova și tema noastră era acum de a o recuceri și prin aceasta să fie amenințată aripa dreapta germană, fapt ce ar fi produs întârziere marșului lor și ar fi trecut astfel mai ușor coloanele noastre amenințate la Slatina.

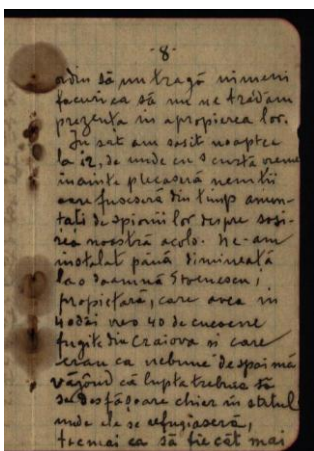
În Caracal, jale și pustiu, am stat în cvartier la un bătrân cu două fete mari, care mă întreba ce să facă cu ele; mi-a fost frică să-i dau vre-un sfat să nu devin astfel autor moral al pătaniilor lor ulterioare. După câteva ore de odihnă numai, am plecat spre Craiova.

Am început a avea știri precise de coloanele germane care veneau spre noi: Erau 16 regimente de

⁵ "Lucrurile merg rău pe Jiu, trebuie sacrificată Divizia de cavalerie"

cavalerie, care formau Corpul Schmetow⁶ cu tot utilajul modern, multă artilerie, mitraliere, bicicliști, și noi, două regimente a trei escadroane și două baterii, care nu au putut trage nici un foc.

În ajunul luptei, seara, mă chiamă comandantul regimentului și-mi spune că la 1 km de noi într-un sat vecin se află inamicul și nu știe ce forțe are; iar că trebuie să plec imediat chiar în timpul nopții să-l măcelăresc prin surprindere. Era o noapte atât de întunecoasă, că nu puteam vedea nici călăuza, un țăran îmbrăcat în alb care mergea pe jos înaintea nasului calului meu la un pas. Ajuns în apropiere, am descălecat escadronul și l-am împărțit în 3 detașamente sub comanda a câte un oficer, ca să intrăm brusc din toate părțile de o dată și să-i omorâm din somn cu baioneta; am dat ordin să nu tragă nimeni focuri ca să nu ne trădăm prezența în apropierea lor.

În sat am sosit noaptea la 12, de unde, cu scurtă vreme înainte, plecaseră nemții care fuseseră din timp anunțați de spionii lor despre sosirea noastră acolo. Ne-am instalat până dimineață la o doamnă Stoenescu, proprietară, care avea în 4 odăi vreo 40 de cucoane fugite din Craiova și care erau ca nebune de spaimă văzând că lupta trebuia să se desfășoare chiar în satul unde ele se refugiaseră, tocmai ca să fie cât mai ferite de așa ceva. La ora 2 noaptea primesc ordin să fiu gata în zorii zilei pentru șarja călare împreună cu restul brigăzii, o brigadă de Kuirasieri prusacă, ce trecuse spre podul de la Stoenesti, tăindu-ne astfel retragerea. Mi-am dat seama imediat că eram perduți fără folos, 14 regimente în față și 2 în spate, iar noi, două

toate și acelea necomplete (!). La 5 dimineața, după ce băusem noaptea nu știu câte ciaiuri și cafele, mă găseam încolonat pentru șarja călare; ne îmbrăcasem toți cu ce aveam mai nou, de la chipiu până la cisme Chantilli, era haina de paradă, de ultima paradă. Știam dinainte rezultatul zilei, era ultima noastră zi, zi de luptă grea, din care nu era scăpare, era lupta de sacrificiu fără izbândă, era pieirea pentru gloria de mai târziu pe care nu ne era dat s'o vedem. Pentru mine personal era și ziua jubileului de 3 ani în mariaje, era 10 noembrie 916-

Am stat pe șosea multă vreme și după ce a răsărit soarele, așteptam ordinul de atac, care nu mai sosea, nu știam de ce. Aveam un comandant de brigadă prudent și nedecis, care dându-și seama de jertfa inutilă, ezita să ne dea morții un moment mai devreme. Între timp a preferat să schimbe planul și anume în loc să plecăm contra brigăzii din spatele nostru, să atacăm grosul Corpului Șmetow din față și am plecat în executarea acestei din urmă idei.

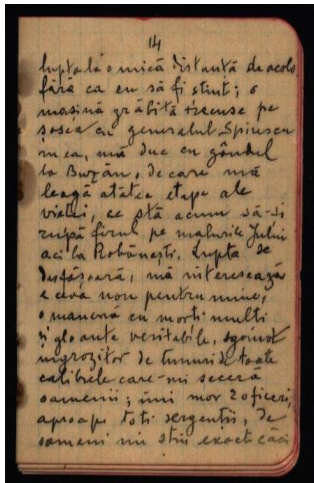
Eram în vârful avangardei, înaintam spre Robănești, când, în sat, văd un oficer prusac în mijlocul șoselei cu mâinile în buzunar privindu-ne cu indiferență; el era singur și comanda o patrulă de 10-15 cai, ascunși în dosul primăriei.

El, nevoind să se predea, am ordonat să fie împușcat și din patrula lui nu a(!) rămas decât 2-3, iar el, oficerul, după ce a rupt cu mâna lui telefonul primăriei, a primit vreo șapte gloanțe și a murit după puțină vreme fără să vrea să vorbească, decât numele – era Contele Gueschke din al doilea de Kurasieri, de 18 ani, tânăr sublocotenent

⁶ <http://rosiorii-de-vede2006.weblog.ro/2007-01.html>

avansat pe frontul rusesc; a murit într-o căruță ce-l ducea la doctoru' nostru și cu mare greutate am putut ține oamenii noștri să nu-l linșeze – pedeapsa sfidării lui. Acest incident mic arăta că lupta începe.

Ordinele de luptă ce primesc sunt neclare și cu porțițe de neresponsabilitate din partea comandamentului, care nu știa nici el ce să facă. Îmi revine însărcinarea să atac pe jos o pădure fără să știu ce e în ea. Am înaintat imediat trăgând fără să știu în ce și mai ales cu cât folos. Am părăsit caii descălecați cu tristeță, știam că nu-i mai văd; îmi lăsam în ei parcă tot trecutul și pe ai mei de care nu știam ce gândesc pentru viitor. Un călăreț în galop grăbit mă strigă tare, era o scrisoare de la colonelul Gavrilu, care lupta la o mică distanță de acolo fără ca eu să fi știut; o mașină grăbită trecuse pe șosea cu generalul Spirescu în ea, mă duc cu gândul la Buzău, de care mă leagă atâtea etape ale vieții, ce stă acum să-și rupă firul pe malurile Jiului, aci la

Robănești. Lupta de desfășoară, mă interesează, e ceva nou pentru mine, o manevră cu morți mulți și gloanțe veritabile, sgomot îngrozitor de tunuri de toate calibrele care-mi seceră oamenii; îmi mor 2 oficeri, aproape toți sergenții, de oameni nu știu exact căci trăgând culcați, cei morți rămân pe loc așa că nu știam câți din cei culcați nu se vor mai scula la înaintare. Nemții ies din pădure spre stânga, mulți, mulți câți nici nu ne vine a crede și cu intenția vădită de a ne înconjura aripa. Fac atunci cu escadronul o conversiune la stânga, ei neștiind ce forțe am, își opresc înaintarea pentru a-și face recunoașterile asupra mea. Între timp regimental meu dă ordin de retragere, ordin ce nu-mi sosește, curierul fiind împușcat pe drum, de aceea eu înaintez mereu călcând involuntar ordinul de retragere,

lucru ce se interpretează ca un eroism deplasat din parte-mi de către comandantul superior. La un moment dat ne găseam în tabloul neînțeles că 3 escadroane se retrăgeau și unul, al meu singur, înainta numai cu cei câțiva oameni rămași, contra unui inamic covârșitor, care, și acesta, a oprit înaintarea crezându-se în fața unei curse, pe care nu și-o putea explica. Asta produce nemților o mare întârziere, lucru ce se interpretează de șefii mei în retragere, care priveau acțiunea mea de pe dealul din spatele meu, ca un act de răspundere personală, fapt ce atrage citarea mea prin ordin de zi pentru bravură; bravură din parte-mi inconștientă, crezându-mă în cadrul ordinelor date, fără să știu însă că produc nemților o întârziere atât de mare astfel ca artileria noastră să-și poată trece coloanele amenințate peste podul de la Slatina.

Mai eram la 300m de nemți, îi văd perfect, le aud comenzile, artileria lor cu tirul regulat de rachete colorate mă lasă aproape singur, cad și eu; fără nici o durere, n'am simțit nimic.... numai sângele din juru-mi arată că sunt rănit, cum, în ce parte, nu văd, nu simt, fapt că nu mă puteam scula de jos cu toate eforturile mele. Chem pe locotenentul Văcăreanu⁷ să-i las comanda, mi se raportează: Dnii. oficeri au murit toți!.... surpriză dureroasă, sergenții asemenea, mai era un caporal, trompetul și plutonierul major, pe care îl rog să mă mute mai în vale puțin. Ploaia cădea rece, slăbeam câte puțin puțin dar fără dureri; îmi părea rău că mor învins. Când să mă ia cu doi soldați pe brațe, nu avea de unde să mă apuce, toate mă dureau, hemoragia

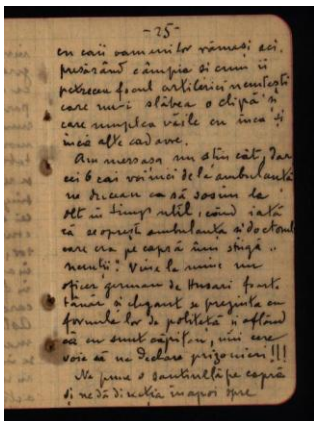
⁷ C. Antoniadă, Emanuel Văcăreanu, în Palatul de Justiție, 1922

creștea, eram palid îmi spune un țigan potcovar care ajuta la transportul meu. Neavând tărghi și nici un mijloc, doctorul cu ambulanța rămas la vre-o 3 km, noi îl credeam plecat în retragere cu restul regimentului, am fost târât de mâini care nu-mi erau rupte și cu fața în jos, suportam bine sistemul: pământul era arătură udată de ploaie și mă simțeam bine... cât am mers așa nu știu, leșinasem! După un timp m'am trezit din cauză că mi se rupseseră hainele și nasturii de pe piept și pânțele și mi-am simțit pielea pe umezeala rece a pământului; în acest timp întâlnesc pe căpitanul Dianu care contraataca cu escadronul și care dă ideea să mă puie pe 2 carabine, sistem perfect: o carabină pe sub piept și una pe sub încheietura picioarelor cu pânțele, ambele ținute de capete de câte un soldat, picioarele întinse înapoi de un al 5-lea iar mâinile atârând în jos.

Am mers așa vre-o 200m și eram mulțumit, când un șrapnel îmi omoară soldatul ce-mi ținea picioarele și pe cel din stânga a carabinei dinapoi, cu care ocazie în căderea mea jos mi se răsuște piciorul drept care era deja complet fracturat de sus, așa că-mi agravez starea și prin relaxarea tendoanelor și a nervilor și așa destul de nenorociți prin fracturile complicate ce aveam.

Eram fără posibilitate de alt ajutor, când o căruță de cartușe în retragere e adusă de plutonier și sunt cu mare greutate urcat în ea cu fața în jos și cu picioarele atârând peste scândura pe care ședea vizitiul înspre coada cailor și astfel în galop – era nevoie de grabă din cauza hemoragiei – am găsit pe doctorul regimentului împachetând ambulanța pentru a se retrage și el după regiment. Bine înțeles m'a luat în lucrare, mi-a tăiat complet hainele de sus până jos, că nu puteam fi desbrăcat și a constatat fractura ambelor picioare sus la încheietura cu corpul, la stânga, pe unde a intrat glonțul, fractura era simplă, apoi intrând în pânțele lateral mi-a spart vezica, uretra; s'a răsturnat glonțul și a lovit piciorul drept pe lat, dându-mi o fractură cu os în țândări, astfel că i-a produs o scurtare de 6cm. Glonțul în drumul lui a luat și ștofă și blană din haina cu care eram îmbrăcat și le-a presărat cu murdăria lor pe tot traiectul rănei, lucru ce mi-a cauzat întârziere de peste un an în vindecare de și am avut un tratament bun, atât medical cât și omenesc.

După ce am fost pansat am fost așezat în pielea goală pe o targă și înfășurat în o pătură, că haine nu mai aveam – eram rămas fără bagaje și hainele de pe mine tăiate în bucăți; am fost depus cu targă cu tot în casa unei țărănci din apropiere în timp ce ambulanța se pregătea să plece. Impresionat de faptul că doctorul mă lasă nemților – regulamentul zice că muribunzii se lasă sub protecția crucei roșii în casele locuitorilor pentru a fi îngrijiți și îngropați de inamicul în înaintare. Și în cazul acesta eram eu!

Am rugat totuși stăruitor să fiu luat cu ambulanța și doctorul mi-a cedat de milă probabil și contrar procedurii normale în asemenea împrejurări.

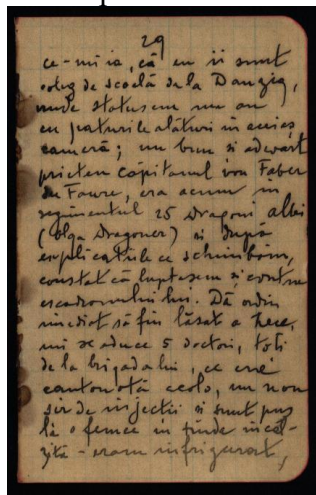
Plecați în goana cailor spre Olt, vedeam din ambulanță cum se retrage regimentul cu caii oamenilor rămași aci, presărând câmpia și cum îi petrecea focul artileriei nemțești care nu-i slăbea o clipă și care umplea văile cu încă și încă alte cadavre.

Am mers așa, nu știu cât, iar cei 6 cai voinici de la ambulanță ne duceau ca să sosim la Olt în timp util, când, iată că oprește ambulanța și doctorul, care era pe capră, îmi strigă: nemții!

Vine la mine un oficer de Husari foarte tânăr și elegant se prezintă cu formula lor de politeță și aflând că sunt căpitan, îmi cere voie să ne declare prizonieri!!!

Ne pune o santinelă pe capră și ne dă direcția înapoi spre Craiova, care căzuse de curând, și el pleacă. Pe drum ne întâlnește un wagnmistru neamț, care cu toate protestările noastre, ne ia toți caii de la ambulanță, zicând că nu are ce face, el a pierdut mulți cai în luptă și are de luptat încă mult în urmărire până la București. Iată-ne acum în mijlocul drumului pe șoseaua Caracal – Craiova, în ambulanța fără cai. Santinela noastră intră la casa cea mai apropiată și vine cu o căruță cu un cal a(!) unui țăran bătrân și ne mutăm în acea căruță; eu, bine înțeles cu targă cu tot, targa însă fiind mai lungă de cât căruța, mi-o fixează cu picioarele din urmă pe spetezele codârlei, lucru ce mă sdruncină în grozitor.

Efectul primei injecții de morfină se isprăvește, oasele scârțâie la mișcările căruței, mă doare! Calul, păcătos și năvăș, nu ne poate duce, se dau toți jos afară de mine și moșu care mână în timp ce se înserase și se lăsa tot mai frig, doctorul pune pe mine o blană a lui. Moșu tot bătând calul năvăș se ambalează și din goana lui nebună nu poate fi oprit de cât departe de cei rămași pe jos, care auzind de țipetele moșneagului, mă căutau pe jos prin întunec venind în urma noastră. Cum n'am căzut, nu știu! Am sosit la satul Leu care avea intrările baricadate de copaci răsturnați de nemți ca să-și poată repauza noaptea trupele fără grija surprinderii economisind în același timp și cât mai mult santinelele de pază. Căruța se oprește în fața unei straje, care raportează la telefon comandantului din centrul satului că a sosit un căpitan

român grav rănit și trebuie să intre în sat. Un oficer trimis să vadă dacă e cazul a se deschide abatisele constată din interogatoriul ce-mi ia, că eu îi sunt coleg de școală de la Danzig, unde stătusem un an cu paturile alături în aceeași cameră; un bun și adevărat prieten căpitanul von Faber du Foure, era acum în regimentul 25 Dragoni albi (Olga Dragoner) și după explicațiile ce schimbăm constat că luptasem și contra escadronului lui. Dă ordin imediat să fiu lăsat a trece, mi se aduc 5 doctori, toți de la brigada lui, ce era cantonată acolo, un nou șir de injecții și sunt pus la o femeie în tinda încălzită – eram înfrigorat, poate și de temperatura care mi se ridicase mult, dar și de vremea rece de toamnă. În aceiaș(!) casă erau și mulți nemți, grade inferioare, toată casa ocupată și eu nu aveam loc de cât cu

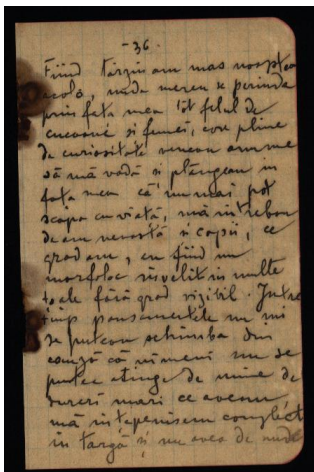
targa pe jos; eram mulțumit la acest adăpost, nu mă mai durea nimic – eram într-o beție somnolentă și nu mă deranja de cât desele vărsături provocate de morfină. Femeea de gazdă având de servit atâția musafiri, și neavând pe unde trece de cât peste targa mea, îmi ștergea nasul și gura poate de 10 ori pe cias cu poalele fustei ei. Seara s-a dat ordin să plece nemții din casă, și să mi-o lase numai mie la dispoziție împreună cu Dr. Răzvan, mi s-a adus de asemenea șampanie ca să mă reconfortez; peste noapte mi se săpase groapa și se luase toate măsurile ca în zori să fiu înmormântat. Dimineața mare fu surpriza doctorului, care dormise cu mine în odaie, să mă vadă trăind și încă foarte în putere, el avea aerul necăjit că neocomptând azi pe existența mea, nu luase din ajun nici o măsură pentru transportarea mea mai departe spre Craiova; căpitanul, prietenul meu, voise a ne pune la dispoziție o automobilă

sanitară, dar doctorii toți au opinat că nu ar fi nevoie, așteptându-mă să mor; și acest prieten plecase cu noaptea în cap în continuarea luptelor de urmărire cu ai noștri, după ce lăsase ordin să nu ne lipsească nimic.

M'au pus atunci într-un car cu boi și cu un dragon ca santinelă, am plecat încet spre Craiova pe șosea. A(u) defilat prin fața noastră vreo 10 regimente de cavalerie germană, cele cu care luptasem în ajun, ameișem, atât erau de nesfârșiți. În car eu eram învelit în blănurile doctorului, iar el cu lampas la pantaloni făcea nemților o bucurie deosebită crezând că au prins un general – la ei numai generalii au lampas. Un soldat neamț care în luptă își sfâșiasc cismele, vine și le ia cu forța pe ale doctorului, lăsându-l desculț, și el a rămas în ciorapi, că deși avea altele în cufărașul pe care ședea, i-a fost frică să nu i le ia și pe acestea de le-ar fi îmbrăcat. Plecând înainte, toate protestările mele energice că nu e lucru civilizată să se descalțe un general, odată cu răspunsul că „Dv. ați fost mai civilizați la Jiu?” au rămas zadarnice, când după 100m. distanță se întoarce neamțul în goană după noi să-i restituie doctorului ghetele că-i erau prea strâmte.

Drumul m-a chinuit mult; am sosit la Craiova tocmai seara târziu și abia acum îmi dau seama că mergeam de 2 zile și nu urinasem nici o dată, toată urina intra în mușchii picioarelor și în sânge, ceia ce a făcut să am de la început septicemie generală, infecție totală a sângelui, 40⁰ temperatură, temperatură ce nu m-a părăsit timp de 7 luni niciodată.

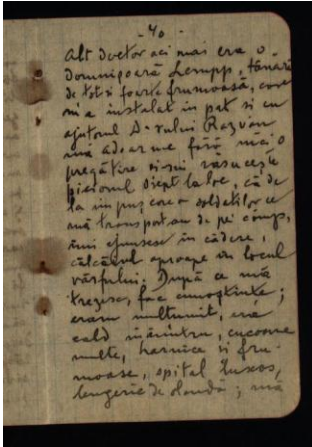
La poarta Craiovei un sergent de husari mă întreabă la ce spital vreau să merg prezentându-mi o listă de 6 spitale - primise ordin telefonic de la prietenul meu. Nu știam ce să aleg, mă simțeam stins din viață, îmi era egal; însă auzind că e și unul al damelor române am preferat acolo, unde credeam că voi putea lăsa câteva vorbe alor mei cu credință că le vor parveni. Căruțașu înțelegând greșit indicațiile neamțului, sunt dus la un alt spital, tot românesc dar de mică chirurgie unde nu mă foloseam cu nimic.

Fiind târziu am mas noaptea acolo, unde mereu se perinda prin fața mea tot felul de cucoane și femei, care, pline de curiozitate veneau să mă vadă și plângeau în fața mea că nu mai pot scăpa cu viață, mă întrebau de am nevastă și copii, ce grad am, eu fiind un morfoloc învelit în multe țoale fără grad vizibil. Între timp pansamentele nu mi se puteau schimba din cauză că nimeni nu se putea atinge de mine de dureri mari ce aveam, mă înțepenisem complet în targă și nu avea de unde să mă apuce. A doua zi tocmai la ora 16 sunt mutat la Spitalul Crucii Roșii unde mă întâmpină Dna. Murgoșanu. Directoarea îmi ia temperatura și după ce intru în salonul oficerilor, unde erau 16 în acea zi, dar în scurtă vreme am rămas numai 3, mă recomand lor cu glas tare și găsesc încă 3 oficeri din regimentul meu, căzuți în aceiaș luptă cu mine, mai norocoși însă sosiseră din ajun cu automobile sanitare și erau și mai ușor răniți, afară de Lt. Roșca⁸ care avea vreo 20 de răni și care a murit a doua zi de cangrenă gazoasă.

⁸ ... "a fost adus, puțin mai târziu, și lt. Iulius Roșca, rănit grav în piept, la gât și la picioare" vezi <http://www.gds.ro/Cultura/2007-08-12/Cavalerii+olteni>

Imediat nia (!) și dus în salele(!) de operație, unde cu mare chin și jale sunt pus pe masă, un doctor elevțian adus de regina noastră, nu l’ar mai fi adus, doctor care era mamouș de specialitate, îi spune Dnei. Murgoșanu în franțuzește că nu are ce-mi face și că să mă puie deoparte să mor liniștit cu injecții de morfină, a dat-o pe nemțește când i-a făcut semn că eu nu-s soldat ci căpitan, și enervându-se în fine când a văzut că eu știu și nemțește a plecat pur și simplu la alt rănit, că erau mulți, foarte mulți care așteptau ca mine!

M’ a adus înapoi după ce mi-a schimbat vata și pansamentul și mi-a destinat patul lângă fereastră.... ce coincidență! eu, așa de friguros și pe o iarnă ce se anunța atât de grea; dar aveam marele avantaj că de la fereastră mă ridică cu pat cu tot și întorcând capul, puteam arunca o ultima privire prietinelor (!) mei care se duceau zi de zi, micșorându-ne astfel numărul celor rămași.

Alt doctor aci mai era o domnișoară Lempp⁹, tânără de tot și foarte frumoasă, care m’ a instalat în pat și cu ajutorul D-rului.Răzvan mă adoarme fără nici o pregătire și-mi răsuțește piciorul drept la loc, că de la împușcarea soldaților ce mă transportau de pe câmp, îmi ajunsese în cădere, călcâiul aproape în locul vârfului. După ce mă trezesc, fac cunoștințe: eram mulțumit, era cald înăuntru, cucoane multe, harnice și frumoase, spital luxos, lenjerie de olandă; mă simțeam totuși străin, fără rost, fără dragoste, și îngrijirea, deși bună, impecabilă, o vedeam parcă făcută din datorie și devotament adresat ideii de patrie și nu mie personal cum e acasă la ai tăi.

Toate aveau însă sfârșitul lor apropiat, foarte apropiat îl vedeam; că așa observam pe fețele tuturor și din tratamentul special și inspirat de milă ce vedeam, deduceam sigur apropierea unui sfârșit, poate chestie de ciasuri numai.....

⁹ “Elena Lempp începe școala în Craiova și termină medicina la București în 1914, se specializează la Berlin și după un periplu prin țară a condus maternitatea craioveană ani la rând, organizând asistenta nașterilor”. vezi: <http://www.romanialibera.com/articole/articol.php?step=articol&id=2317>